

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Tuba Tragica, Seu Historiæ Horroris Plenæ Dominicis Per
Annum Concionatorio ritu aptatæ, Quibus ad oculum
ostenditur, quàm acribus pœnis flagitia proscindat
scelerum Ultor Deus**

Selhamer, Christoph

Norinbergæ, Anno Gratiaë M.DC.XCIX.

Concio XLII. Dom. XVII. post Pent. Speculum Juventutis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52721](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52721)

CONCIO XLII.

DOMINICA XVII. POST
PENTECOST.

Diliges proximum tuum sicut teipsum. Matth. 22.

Speculum Juventutis.

I quærat hodie, quis noster proximus sit, cuius amorem ac cultum Christus imperat AA. digni quidem singuli homines signabuntur, qui nobiscum ex nihilo ad imaginem ac similitudinem Dei, ad unum finem, Gloriam immortalem à Deo creati, infinitò sanguinis Divini lytrò ex servitute diabolica in libertatem filiorum Dei felicissimè protracti sunt, quos omnes eodem amore complecti jubemur, quò nos ipsos amplexamur. At quærat ulterius, quis hos inter innumeros proximos sit nobis omnium proximè approximatus? fatendum est, illos esse, à quibus post Deum carnem & sanguinem hausimus, parentes nostros; hic ergò præ ceteris locum habebit præceptum illud: *diliges proximum tuum sicut teipsum*; idè è tenebris in lucem Divina ope liberi emergunt, ut per hos debitus amor & cultus toto, quo vivunt tempore parentibus deferatur. Sic Scrip.

A.
Proximi
nostri
immediati
sunt paren-
tes, quos
diligere
jubemur
omnes.

(1) Gal. 4.

(1) loquitur: *ubi venit plenitudo temporis, misit Deus filium suum factum ex muliere, factum sub lege.* Quænam est lex illa

(2) Orig.
in c. 8. Joan

cujus hic mentionem facit D. Paulus? Origenes (2) illam ipsam legem hic loci vult intelligi, quæ cultum & amorem in parentes liberis præcipit. Cùm verò Christus in terris Patrem non

(3) Joan. 8.

haberet, sed in cælis, iste inquit (3) de seipso: *honorifico patrem meum, qui in cælis est.* Huic itaque se legi ultrò fecit obnoxium Christus factus sub lege; quantò fortiùs ergò nos premer let memorata, ut primus amor post Deum nostros ad parentes transportetur. Erga Deum, & erga parentes nostros nunquam satis grati esse possumus, Id tam verum est, ut probè dixerit alicuius

naturam induerit, quò lateri quasi Divino juncti fuisse videntur parentes nostri, ut nempe cum Aristotele (4) crederetur, parentes humanò majorem cultum & amorem, Divinò proximum mereri. Hæc causa fuit, cur olim Plato & Socrates illos tanquam domesticos Deos proclamarent. Si Dii sint domestici, domus patria templum sit necesse est, in quo sacrificulos agant liberi, summa cum reverentia Diis suis intra parietes domesticos servientes. Similia innuit quoque (5) (5) Exod. Script. qui maledixerit patri suo vel matri, morte moriatur. (6) Cajetanus: dic, quæso, cur eodem (6) Cajetanus in l. c. supplicio mortis mulctatur, qui parentes despicit, atque is, qui Deum ter optimum maximum blasphematur? *punitur contumelia in parentes morte* (sic Cajet. loquitur) *sicut & blasphemia Dei.* Audiatur modò responsum quoque: *hæc ratio legis est, quia nec Deo, nec parentibus reddere possumus æquale.* Consideravit lex, quòd sicut parentes in hoc cum Deo conveniunt, ita pœna contumelia in parentes, cum pœna contumelia in Deum conveniat. Quasi diceret Cajetanus: sicut Deo omnem cultum debemus, ita pariter omnem parentibus exhibere tenemur; sicut autem morte acerba punitur ille, qui hunc Deo debitum amorem Deo subtrahit, ita pari pœna potoscindimeretur, qui suis parentibus cultum & amorem sublegit filialem.

Placet similem pœnam, licet mortem non involvat, satis tamen aliunde horridam in exemplo velut in speculo coram arbitrari? id paucis audiamus, quod tres Sancti Patres sanctò pariter calamò describunt. Primus eorum est S. Casarius Arelat. Episc. (7) qui circa An. Christi 480. in Gallia vixit scripsitque. Alter sit (8) S. Thom. Cantiprat. Tertius esto S. Bonav. (9) quorum uterque vixit circa An. Christi 1250. ille quidem in Belgio, iste verò in Italia. Juxta hos tres sancti nominis Patres, omni exceptione majores bibliographos, erat in Nortmannia Civis quidam nulla dignitate conspicuus, erat in Nortmannia Civis quidam nulla dignitate conspicuus, divitiis tamen maximis cumulatus; huic Viro Deus filium indulsit, qui cum unicum esset familiæ fulcrum, grandibus in deliciis, in pretio fuit permagno, ideò etiam inter delicias delicatè ac molliter educatus, quæ tamen educatio pessimè paren-

(4) Ariff.
l. 9. Ethic.
c. 2.

(5) Exod.

(6) Cajetanus
in l. c.

B.
Nec Deo
nec parentibus reddi
potest
æquale.

C.
Vz qui
parentes
suos despiciunt?
probatur
horrido
exemplo.
(7) S. Casar
l. 6. mir.
c. 22.

(8) S. Thom.
Cant. l. 2.
Apum c. 70.
a. 4.
(9) S.
Bonav. l. de
10. præc.
Ser. 5. de
4to

parentibus cessit ac filio illorum. Pater quidem, ut dixi, nullus erat sanguine clarus, nulla nobilitate conspicuus, sed civis honestus, at *quò vix ditior alter!*

*Crevit enim aggestis jam densa pecunia nummis,
Nec domus immensas arcta tenebat opes.*

Ut tamen filius iste in adolescentem & paulatim in juvenem excrevit, alius nobili prosapia oriundus, olfacta pingui hæreditate, hunc filium filia suæ in maritum expetiit, ea tamen conditione, ut bonis suis parentes cederent, & omnium rerum suarum possessionem filio transcriberent; filium vicissim, quæcunque vel patri vel matri essent necessaria, largè ac hilariter promptè ac properè in tumultum usque suppeditaturum. Non placuit parentibus connubium oblatum, multò minus conditum placuit; utrumque enim visum est illis grande paradoxum, ut bonis cedant vegeti, & filium civis nobili damæ connubio jungant. Quæ paritas? si iugo vel aratro trahendo, bene regius aliquis bucephalus societur; trahet ille jugum, hic iugo resiliet & elisis calcibus jugum aut currum diringat. *Si qua voles aptè nubere, nube pari;* cives cum civibus, nobiles cum sui æqualibus fœdera firment; quid ad nos hæc vestra pompa? vana & inanis gloria, ubi vacua est bursa? dama hæc totum fortè patrimonium suum suo corporis trunco circumgestat &c. Rectè iudicârunt parentes, cum nolent in tantum dispares nuptias consentiri, at gravius accidit altera conditio, ut bonis nuntium remitterent. Verba quidem erant byssina, at timendum ne facta sequantur plumbea. Aurei montes promittebantur, at unde tandem prognascatur non iam ridiculus mus, sed horridus bufo &c. videbant boni parentum recentia exempla oculis objecta, qui hac bonorum cessione miserimè impeerunt; horum damnò sapere maluerunt, quàm se dubio committere ac infido freto. Juvenilius œconomis ut plurimum nimis proluxa est senum parentum vita, unde sera pœnitentia factæ cessionis parentes corripit, quos sub ingrata sobolis cura sæpè dixeris vivos Martyres. Periculosa opus est alexæ, si bonis suis cedant parentes, & se totos aliorum charitati committant. Prostant defectuosæ charitatis

D.
Par pari
nubat,

E.
Cessio
bonorum
periculi
plena est,

hujus specimina nimis numerosa; nolebant adeo ardentibus
 peccentium votis vel annutum vel assensum dare parentes,
 duplici ratione ad negativam impulsis, jam intimata. Urgebant
 nobiles totis viribus assensum, adductis rationum momentis,
 quae jam patri seorsim obtruserant, jam iterum seorsim matri;
 alia inter & filiae formam & aviti stemmatis nobilitatem, &
 solertem prudentiam, & vel maxime providam oeconomicae
 peritiam grandi cum profopoeia praedicantes. Et vero quot
 gradibus melior est nobilis quam civis, aut rusticellus? quot
 incrementis rubicundior est cruor nobilis, quam ruralis? recte
 dixit, qui cecinit:

*Et genus est proavos, et quae non fecimus ipsi
 Vix ea nostra puto etc.*

Quid tantoperè crepatur, quod alienum est, & ab aliis ^{F.}
 casualiter mutuatum est? an tanti fuerit prodigii, si post opero- ^{Una}
 sam rimationem porcus glandem reperiat? casualis res nobilitas ^{nobilitas}
 est, sicut modò ex nobilibus natus es, ita nasci poteris ex rusticis, ^{gratis}
 ex licitorum ceris; & fortè parentibus dignitas affunditur, quã ^{crepatur.}
 nunquam claruerunt:

*Majorum quisquis fuit ille tuorum ait Juven.
 Aut cerdo fuit, aut illud quod dicere nolo.*

Novi talem, qui se nobilem jactavit, cujus parens ignoti la-
 ris egit publicum vespillonem. Alium scio nobilium insignia
 extra patriam professum, cujus frater etiam Regis titulo sed
 nocturni decoratus in Imperiali urbe latrinas purgabat. Poterat
 hic rectius stemma regium crepare; at quis foetenti masculo
 fidem habuisset, architripudialiter mentienti? his saltem fucis
 se in opimam civis familiam intrusit opulenti viri, filiae hunc
 prius in finem seductae, miserabili matrimonio junctus, unde
 modò decocta hereditate paene ad triarios dilapsus bonis ex-
 cidit & fortunis. Pares fortè ceras hic Nobilis exhibuit, quas
 si ritè providus arbiter explorasset, quidni avi aut parentis
 saeculentam mephitim binis naribus hausisset; Damam certè
 suam tantis elogiorum cumulis non ornassent nobilitate inclyti
 thraones, si verba factis, facta verbis respondissent. *Vino*
vendibili bede, a suspensa opus non est; haec vappae appendicæ,
 Fff ut

ut tantò facilius emptor supplantetur. Sic ergò multis debuit encomiis persuaderi, quod nullis poterat rationibus probari. *Dama* sanè suspecta vox est; si abecedariis scholaribus credatur, *silvestrem capram* designat *dama*, pecus africanum, hispidum, hirsutum, impetuofum vorax, mordax, contumax, cui infamis est forma, barbara indoles. Rectè hac voce territi parentes assensum dare recusabant, modò passi non essent, se mellis vocibus fascinari, ut tandem votis toties repulis infelicem annutum præberent. Abdicabant se tandem dominio sui parentes; filius sponsam duxit nobilem damam, & cum sua recens nupta omnes parentum fortunas possessor irruit.

Opt. AA. Beneficia hominibus collata vini naturam repræsentare videntur; Dum recens est, dulcedinem propinat, sed fac illud antiquari, tantò gravius acescet, quanto plus mellisantè libandum porrexit. Hi recens matrimonio juncti annò primò & nonnihil etiam alterò, magnos honores senectutis parentibus exhibebant, & quidquid ad vitam & honestissimam sustentationem necessarium erat, vocibus benignis, sereno vultu, plena libertate, & læta promptitudine ministrabant, ita quidem, ut non modicè parentes gauderent, se omni cura domestica & labore liberatos, omnibus filio relictis in otio & quiete frui posse. At quàm verè dixit (10) Seneca:

(10) Sen. in
Thyest.

*Nemo confidat nimium secundis;
Nemo desperet meliora lapsis.*

Cur? nescimus enim, quid ferus vehat vesper. Non credabant pii parentes; fidem datam in summam posse perfidiam degenerare, donec actu experti sunt, quod pridem debebant subodorari. Primo abdicatæ possessionis annò fides stabat integra, incontaminata; annò alterò nutare cepit & vacillare; tertio tandè penitus humi corruit, & omni ope delititantes parentes, eoque sordidam damam nunc conjugem filii turpi avaritia induxit, ut parentes hæcè tanquam insatiabiles gulones acerrimè corripere. Uxor is importunitate accensus etiam filius pari scommatum acrimoniâ suos in parentes invecus est. Hic primùm sortem suam ambo lamentantem factam properè cessionem ejurare, cum factum infectum fieri

non posset; hic primùm manibus palpabant, quod toties illis per fideles vicinos prædictum, cum ipsi viderent, opes ac fortunas suas non ad morigerum ac obsequentem filium, sed ad rabidum euclionem devolutas esse. Vix ædibus alienis illata est hæc impetuosa dama seu imperiosa Juno, ocius sibi domestici Simonis partes ac jura vendicabat, se tamen ultra annum suos intra charitatis senibus impensæ limites fucato astu continuit; facile proin flexilem virum eò induxit, ut in malè materiata casam è diametro suis ædibus objectam seniculos disponeret; sic quæstibus & querelis domum exonerari, sic sine testibus & arbitris gulæ ac pinguiori mensæ pro lubitu vacari posse. Paruit impudenti consilio efrons filius, seu potiùs triviali damæ imperio cessit properè perfidus unà & crudelis in suos filius. Compulsi sunt patriis ædibus emigrare decrepiti parentes ex domicilio optimè instructo in turpissimum mapale; nulli jam pluribus annis habitatum, quòd ventis & pluviis pervia essent tecta, & patentes fenestræ; hic in casâ undique hiulca cœli unâ & procacis filii enormes injurias fuis lacrimis deplorabant. Mitrebatu quidem stato tempore victus, sed ita tenuis ac levidensis, ut vix esui serviret. Canes & cati patriis in ædibus bellariis pascebantur, parentibus ciborum quisquiliæ & emarcidæ carnis segmenta transmittabantur. O fidem malè fidam! ò scythicam ingratitude, barbaram immanitatem! hæc causa fuit, cur miseri parentes nunquam sine uberibus lacrimis luridæ mensæ cibus non cibus instructæ accumberent, & non nisi *potum suum cum fletu* (11) *miscerent*. Auxit malorum grandinem & miserias accumulavit, quòd illis propè datum non esset domum propriam filio relictam subintrare, ita torvo vultu & caperata fronte à dama simul & à procace filio parentes excipiebantur, crudè & crasè eminus interrogati, quid vellent, antequam ædium scalas tentarent; quidquid ergò in votis fuit, per internuntium aliquem sollicitari debuit vel verius emendicari. Non potuit ulteriùs justum è cœlo Numen tantam barbariem tolerare, tantam in parentes crudelitatem & crudelitatem intueri; se itaque ad tanti sceleris vindictam seriò accinxit. Accidit fortè, ut probè factum anserem veru transfixum dama in culina sua affaret; defluxit pinguis adeps

Fff 2

in

(11) Pf.
1817

in subjacentes prunas; inde vento aspirante odor & fumus ad famelicos parentes è regione habitantes proximam in viciniam transcendit; mater ipsa oculis curiosis etiam anserem ad candentes prunas, stridentem eminus spectabat; mox itaque suum ad conjugem conversa, his eum vocibus compellavit: en virorum optime, ut iterum sua cum dama lautè ac opiparè filius noster epulatur, nos interim necessario victu destituit, ut cum fame & inedia luctemur lenes, quibus olim opes affluerant & fortuna. Non audis ut anser strepat ad crepantes prunas? nunquid odor ambas nares titillat? nunquid dentes pruriunt in opimas dapes quin unà imus, & mensam quærimus adipalem, nunquam invitati nos ultrò invitamus, ut tandem aliquando nostros inares stomachos exsaturemus. Non difficulter famelico persuades ut emaciatum referet stomachû pinguibus bellariis redanimandum. Rapuit scipionem suum senecio, eique innixus comitatus senicula matre, rectâ domum petiit relictam. Vidit è fenestra parentes filius, atque ociosus in culinam digressus anserem iussit à foco removeri & probè abscondi, venire utrumque silicernium, ut anserem soli abliguriant, ipse porrò quasi casu in atrium prodisset, eminus vidit jam scalas parentes emetiri, mox ad parentes conversus truci vultu, quid vultis, inquit? quid tempore tam importuno domum irrucitis? per internuntiam vernam nuntiate, quid desit vobis & transmittam; ceterum me mihi relinquitte &c. Notabant ex tam hispida salutaribus sat abundè parentes, quò locò esset anser; actum videbant de mensa, quâ famem mitigarent; spe sua graviter delusi, mox truci alloquio eminus territi, dissimulatâ reditibus causâ suâ in casam jejuni remeant, Deo que fletus ac gemitus millestos, questus ac singultus immolant innumeros, qui sine mora coelo penetrabant, ut Dei jam ad puniendum accincti vindictam maturarent. Vix parens casam tenuit cum socia matre, ceterum de convivis domo proscriptis filius in mandatis dedit ancillam ut occulatum anserem suum in locum reponeret, & assatam mensæ aptaret. Fecit imperata heri cursitans ancilla, at ecce cœnæ patellæ operculum removeret, anserino ventri pinguis simon vidit bufonem insidere, qui prominentibus oculis ancillam intuitus, tantis eam terroribus opplevit, ut horridis clamoribus

bus ingeminatis, se procul in fugam proriperet. Accurrit illicò herus cum hera dira vociferatione accitus, qui ut tetrum bufonem conspexit, mox obviò baculò in manus sumpto turpem bestiam profigare instituit; at bufo caput erexit, oculos igneos in herum detorsit, putidum os latè diduxit, vestrem distendit, & tandem in pedes erectus, facto repente impetu in efrontis ac crudelis filii faciem prosiluit, totiùe ejus vultui tam pertinaciter inhæsit, ut nulla virtute, nullis artibus, nullis inde posset precibus avelli. I nunc procax & truculente fili, & parentibus tuis mille titulis debitos & juratos cultus detrahe! i nunc tuos in parentes barbare fili, & in damæ gratiam ædibus ac mensâ parentes tuos proscribere, ingratiſſima bellua! he quod peccâsti! & hæc fuit vindicta, quâ filii hujus suos in parentes geticam inhumanitatem corripuit; fuit hæc vindicta tantò gravior, quantò prolixior; dicitur enim multis annis durâsse, ita tamen, ut motu irrequieto cogeret urbes & oppida peragrare, & omnibus liberis suos in parentes inhumanis aut quocunque modo discolis speculum exhibere, in quo pœnas distinctè videant pravis filiis à justo Judice Deo decretas. Ajunt eum hunc bufonem vultui hærentem Parisios usque in Gallias, imò etiam Tridentum usque in Tirolin detulisse, ut ex hoc speculo filii omnes addicerent, quàm periculosum sit & noxium, vicem non rependere curis & laboribus, quos liberorum causâ nunquam non providi parentes exantlarunt. Lapsis aliquot annis tandem ad preces Divorum Cœlitum facta serua exhomologesi solutus est hoc bufonis monstro, suis iterum parentibus redd. tus sanus, integer & tota facie feliciter purgatus, quos in tumulum usque sua cum Berta constanti pietate ac indefesso cultu tenerrimè fovit & ferventissimè dilexit. Hoc speculum omnibus hodie pueris ac puellis, juvenibus ac virgunculis, liberis seu maturis seu immaturis, parvulis & adultis, probè specularandum præsentò, affigo unâ huic speculo lemma, quod præsens Evangelion communicat: *diliges proximum tuum sicut teipsum*; cum autem proximus nobis proximior non sit quàm parentes nostri, diliges eos sicut teipsum, primos post Deum, ac Divos Cœlites amores & cultus ad parentes transferendo, quicunque fuerint parentes tui. Id nisi fiat, Deum time,

Fff 3

qui

G.
Nobile
speculum
pro
discota
juventute.

qui despectum parentibus illatum pœnâ punit inauditâ. Filius iste post exhaustum hoc supplicium bienniô tantum supervivit. Nempe? *qui honorat patrem suum, vitâ vivet longiore.* Sirach (11) memorat. Vis esse longævus super terram, diligis

(11) Eccli. 3. *proximum tuum sicut teipsum, cole parentes tuos seu vivos seu mortuos, illos ope ac reverentia, hos precibus. Ita non tantum vitâ à Deo donaberis prolixa, sed pluribus gratiis è cœli defluis coronaberis, quarum novem speciales ex Siracide producit (12) Pererius, singulos ociùs hic loci proponendas.*

(12) Pererius in Eccli.

Primò spondet Pererius omnibus probis ac morigeris liberis, parentum suorum eximiis cultoribus opes ac thesaurus scriptum est enim: *l. c. sicut qui thesaurizat, ita & qui honorat matrem suam. 2dò liberos spondet pariter obsequiosos: qui honorat patrem, jucundabitur in filiis suis. 3tò orationem virtuosam: in die orationis suae exaudietur. 4tò vitam longævam: qui honorat patrem suum, vita vivet longiore, ut patet superius dictum est. 5tò familiæ propagationem: benedictio patris firmat domos filiorum. 6tò gloriam & honorem: ex honore patris gloria filii. 7mò in speciali tribulatione speciale solatium è cœlo: in die tribulationis memor erit tui. 8vò scelerum veniam: sicut in inferno glacies, ita solventur peccata tua. 9nò omnium gratiarum affluxum & vel maximè ultimi agonis benedictionem: honora patrem tuum, ut superveniat tibi benedictio à Deo, & benedictio illius in novissimo maneat, seu, ut Pererius inquit, ut benedictio Dei etiam supra ultimum mortis tuæ articulum cadat. Quid melius, quid consolabilius probis liberis promitti possit non video; si enim ultimus articulus à Deo benedicatur, certi pariter erunt de gloria æterna, accidat verò contrarium? amor in odium, respectus in despectum, reverentia in proterviam, obedientia in contumaciam degeneret: iterum intonabit Sirach: *maledictus à Deo, qui matrem exasperat seu quod idem, omnibus diris oppleatur, qui parentes abnegat contemnit, destituit, dehonorat, & necessario subsidio privatus pœnis omnibus castigetur, qui non diligit parentes suos sicut seipsum &c. quas omnes pœnas nostris à capitibus**

H. Novem gratiæ probis & morigeris filiis à Deo decretæ.

I. Maledictio te probis.

elemens Deus avertat.
Amen.